

Brusel 3. listopadu 2023
(OR. en)

14966/23

AGRI 675
FOOD 81
SAN 630

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2023) 676 final
Předmět:	ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ o potravinách a složkách potravin ošetřovaných ionizujícím zářením za roky 2020-2021

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2023) 676 final.

Příloha: COM(2023) 676 final

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 27.10.2023
COM(2023) 676 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o potravinách a složkách potravin ošetřovaných ionizujícím zářením za roky 2020-2021

Obsah

SHRNUTÍ	2
1 SOUVISLOSTI.....	2
2 SCHVÁLENÉ OZAŘOVNY	3
3 VÝSLEDKY KONTROL PROVEDENÝCH V OZAŘOVNÁCH V OBDOBÍ 2020–2021	3
4 VÝSLEDKY KONTROL VE FÁZI UVÁDĚNÍ NA TRH.....	5

SHRNUTÍ

Podle čl. 7 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/2/ES ze dne 22. února 1999¹ o sbližování právních předpisů členských států týkajících se potravin a složek potravin ošetřovaných ionizujícím zářením členské státy Komisi každoročně sdělí:

- výsledky kontrol provedených v ozařovnách, mimo jiné pokud jde o kategorie a množství ošetřených potravin a použité dávky, a
- výsledky kontrol provedených u výrobku ve fázi uvádění na trh.

Ustanovení čl. 7 odst. 4 směrnice vyžaduje, aby Komise zveřejnila v *Úředním věstníku Evropské unie* zprávu o údajích poskytnutých každoročně vnitrostátními orgány dozoru.

Tato zpráva se vztahuje na období od 1. ledna 2020 do 31. prosince 2021. Obsahuje souhrn informací zaslaných Komisi členskými státy EU a Severním Irskem. Země ESVO nepředložily v letech 2020 a 2021 žádné údaje.

Období: 1. ledna 2020 – 31. prosince 2021

Dotčené země: 27 členských států EU a Severní Irsko

Ozařovny:

- Počet vybavených zemí: 13 členských států a Norsko
- Počet schválených ozařoven: 22
- Počet uzavřených ozařoven: 0
- Počet zemí, které ozařují: 10 členských států

Údaje o ozařování:

- Množství ozářených výrobků: 5 029,1 tuny (–35,8 % v porovnání s obdobím 2018–2019)
- Nejčastěji ozařované komodity: žabí stehýnka (76,4 %), drůbež (11,9 %) a sušené aromatické byliny, koření a zeleninové ochucovací přípravky (11,6 %)
- Hlavní místo ozařování: Belgie (83 %)

Kontroly ve fázi uvádění na trh:

- Počet analyzovaných vzorků: 7 667
- Počet nevyhovujících vzorků: 66 (0,9 %)
- Nejčastěji analyzované komodity: byliny a koření (43,84 %) a obiloviny, semena, zelenina, ovoce a výrobky z nich (25,98 %)

1 SOUVISLOSTI

Ozařování potravin je ošetření potravin určitým typem energie záření, které je známé jako ionizující záření. Energie záření má odlišné vlnové délky a stupně výkonu a mizí, když je odstraněn zdroj energie. Ozařování se používá pro sanitární a rostlinolékařské účely k usmrcování patogenních bakterií (jako je *Salmonella*, *Campylobacter* a *E. coli*), které mohou způsobovat otravu potravinami, a k odstraňování organismů škodlivých pro rostliny či rostlinné produkty, jako je hmyz a jiné škodlivé organismy. Používá se také k

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/2/ES ze dne 22. února 1999 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se potravin a složek potravin ošetřovaných ionizujícím zářením (Úř. věst. L 066, 13.3.1999, s. 16).

oddálení zrání plodů a k zastavení rašení nebo klíčení zeleniny (např. v případě cibule a brambor) a v konečném důsledku k prodloužení doby skladovatelnosti potravin. Ozařování potravin nemůže nahradit řádnou manipulaci s potravinami. Ozářené potraviny v případě potřeby vyžadují ještě před konzumací vhodné chlazení a vaření.

Regulační rámec EU pro ozařování potravin („směrnice o ozařování potravin“) sestává ze:

- směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/2/ES (rámcová směrnice) ze dne 22. února 1999 o sblížování právních předpisů členských států týkajících se potravin a složek potravin ošetřovaných ionizujícím zářením. Obsahuje ustanovení pro výrobu, uvádění na trh a dovoz potravin a složek potravin ošetřených ionizujícím zářením,
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/3/ES (prováděcí směrnice) ze dne 22. února 1999 o stanovení seznamu Společenství potravin a složek potravin ošetřovaných ionizujícím zářením². Tento seznam v současné době zahrnuje pouze jednu kategorii potravin: sušené aromatické byliny, koření a zeleninové ochucovací přípravky. Seznam vnitrostátních povolení pro jiné potraviny a složky potravin, které mohou být ošetřeny ionizujícím zářením, zveřejňuje Evropská komise v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Potraviny a složky potravin smějí být ošetřovány ionizujícím zářením pouze ve schválených ozařovnách. Ozařovny nacházející se na území EU schvalují příslušné orgány členských států. Podle čl. 7 odst. 3 směrnice 1999/2/ES mají členské státy povinnost předat Komisi seznam svých schválených ozařoven.

Podle článku 6 směrnice 1999/2/ES musí být každá ozářená potravina nebo ozářená složka složených potravin označena slovy „ozářeno“ nebo „ošetřeno ionizujícím zářením“.

Za účelem kontroly správného provádění tohoto požadavku na označování a za účelem odhalení potravin, které mohly být nezákonně ošetřeny ionizujícím zářením, bylo Evropským výborem pro normalizaci (CEN) normalizováno několik analytických metod.

2 SCHVÁLENÉ OZAŘOVNY

Na konci vykazovaného období (1. ledna 2020 – 31. prosince 2021) existovalo v EU 22 schválených ozařoven, které se nacházely ve 13 členských státech: Francie (5), Německo (4), Bulharsko (1), Nizozemsko (2), Španělsko (2), Belgie (1), Česká republika (1), Chorvatsko (1), Estonsko (1), Itálie (1), Maďarsko (1), Polsko (1) a Rumunsko (1).

Tři z těchto 13 členských států vybavených ozařovny v období 2020–2021 neozařovaly žádné potraviny: Bulharsko, Itálie a Rumunsko.

3 VÝSLEDKY KONTROL PROVEDENÝCH V OZAŘOVNÁCH V OBDOBÍ 2020–2021

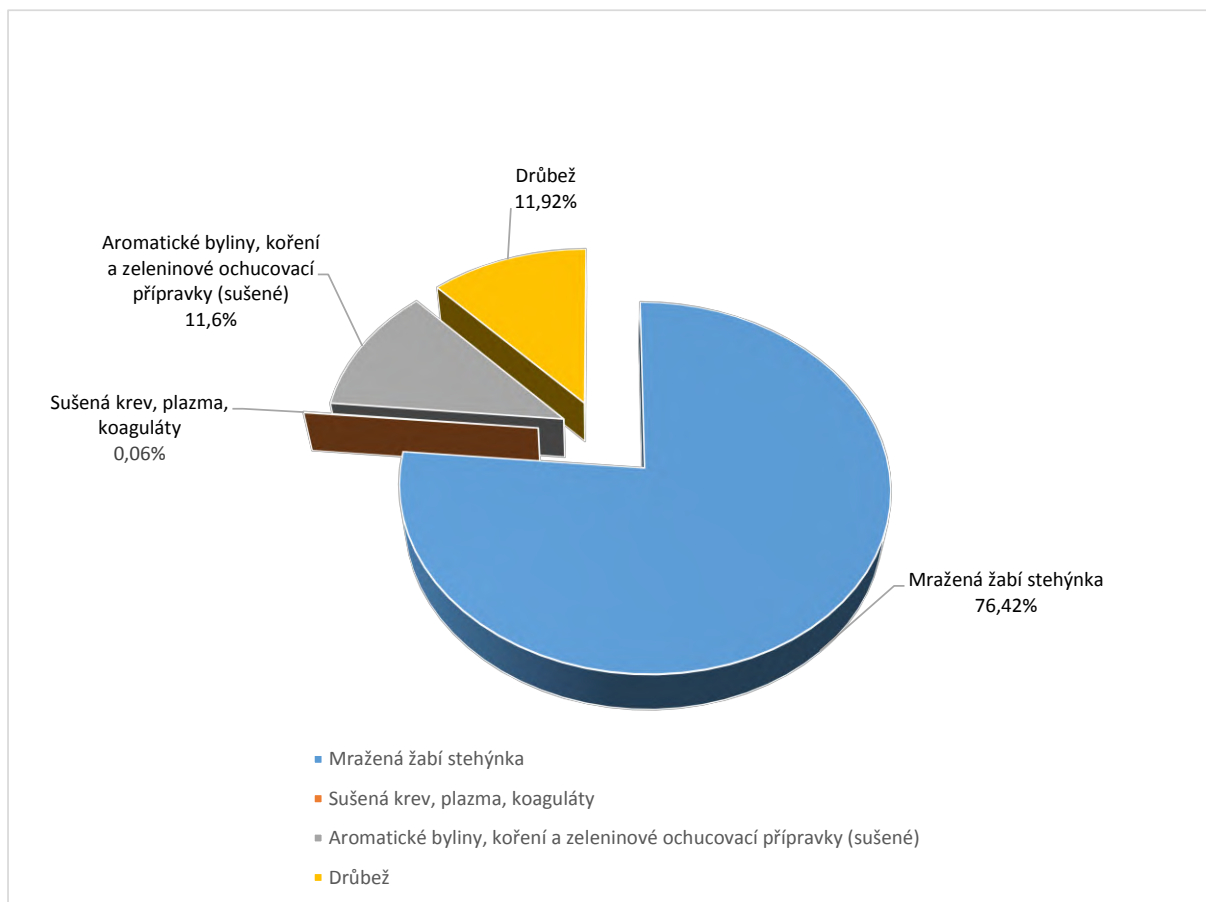
Ionizujícím zářením byly v letech 2020 a 2021 v členských státech EU ošetřeny potraviny v celkovém množství 5 029,1 tuny. Ozařování probíhalo především v Belgii, kde bylo ošetřeno 83 % ozářených potravin v EU.

Třemi nejčastěji ozařovanými komoditami v EU byla žabí stehýnka (76,42 %), drůbež (11,92 %) a sušené aromatické byliny, koření a zeleninové ochucovací přípravky (11,6 %).

² Úř. věst. L 66, 13.3.1999, s. 24.

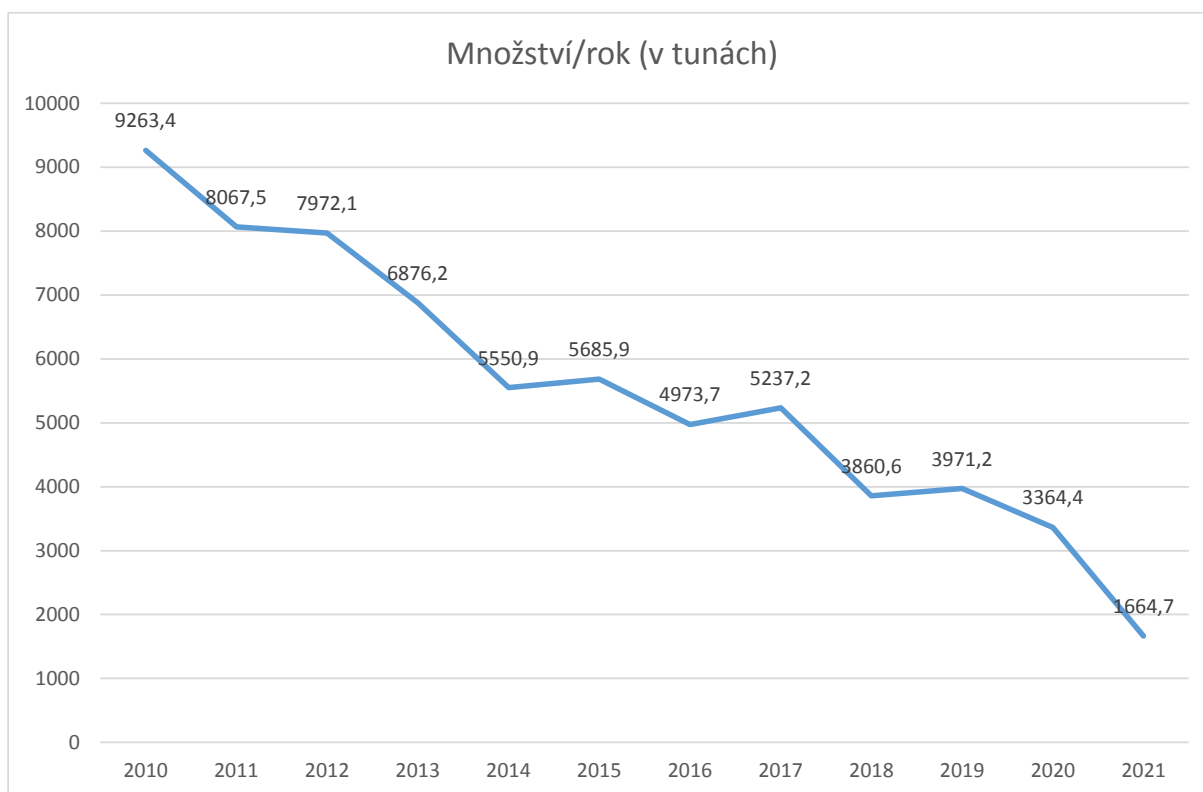
Obrázek 1 ukazuje rozdělení produktů ozářených ve schválených ozařovnách v členských státech EU v letech 2020 a 2021.

Obrázek 1 – Rozdělení ozářených potravin v EU v letech 2020–2021 podle kategorií

Množství potravin (v tunách) ošetřených ionizujícím zářením v EU od roku 2010 klesá, jak je znázorněno na obrázku 2.

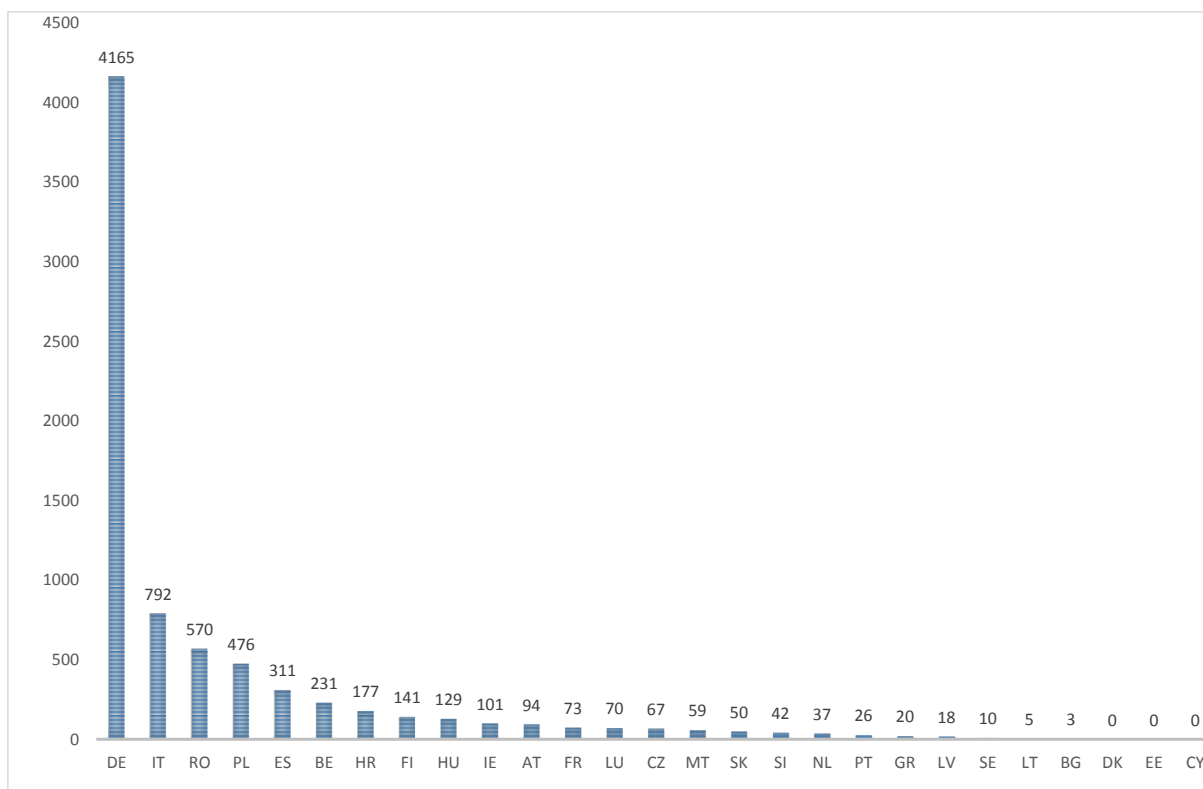
Obrázek 2 – Množství potravin ošetřených ionizujícím zářením ve schválených ozařovnách v Evropské unii od roku 2010

4 VÝSLEDKY KONTROL VE FÁZI UVÁDĚNÍ NA TRH

Za období 2020–2021 analyzovalo 24 členských států EU 7 667 vzorků, tj. v průměru o 21,8 % méně než v období 2018–2019. Údaje jsou pro každý členský stát EU k dispozici v příloze II a jsou shrnuty na obrázku 3.

Obrázek 3 – Vzorky analyzované ve fázi uvádění výrobků na trh v jednotlivých členských státech za období 2020–2021

Tři členské státy v období 2020–2021 neprovedly žádné analytické kontroly ve fázi uvádění výrobků na trh kvůli rozpočtovým omezením (Dánsko) nebo nedostatečné laboratorní kapacitě (Kypr a Estonsko).

Z celkového počtu 7 667 analyzovaných vzorků bylo 66 nevyhovujících (0,9 %) a 80 (1 %) mělo neprůkazné výsledky. Zjištěný nesoulad spočíval zejména v nesprávném označování a zakázaném ozařování. Procentní podíl nesouladu (0,9 %) byl o něco menší než v předchozím vykazovaném období 2018–2019 (1 %).

Jak ilustruje obrázek 4 tvořily ve fázi uvádění na trh většinu analyzovaných potravin „byliny a koření“ (43,84 %) a následovaly „obiloviny, semena, zelenina, ovoce a výrobky z nich“ (25,98 %).

Obrázek 4 – Kategorie potravin analyzovaných v Evropské unii ve fázi uvádění výrobků na trh v letech 2020–2021

